

GUIA DOCENT DE L'ASSIGNATURA

Titulació acadèmica		Batxillerat /Grau en Història, Arqueologia i Arts cristianes				
Titulació oficial		Baccalaureatus in Historia, Archaeologia et Artibus Christianis: equivalent al títol universitari oficial de Graduat [BOE 22/04/2015]				
Assignatura		AOG008 ESTUDI DE L'ITINERARI D'EGÈRIA A TERRA SANTA (OPTATIVA)				
Any	2021-2022	Curs	Segon / Tercer	Valor lectiu	3 ECTS	
Període lectiu	1r semestre	Hores setmanals	2	Cicle	Primer	
Professor/a	Dr. Sebastià Janeras			Llengua	Català	

Descripció/Justificació

El personatge d'Egèria és important sota molts conceptes: 1. És la primera autora cristiana coneguda; 2. El seu llatí, objecte de molts estudis, és una mostra important del tardollatí i del llatí cristià. 3. La seva descripció del pelegrinatge mostra un bon coneixement de la Bíblia i dels llocs bíblics. La descripció del seu itinerari és molt acurada. 4. La segona part del seu escrit constitueix el primer document, d'una gran importància, de la litúrgia de Jerusalem, que troba la comprovació i complement en el Leccionari armeni (inici s. V).

Requisits i orientacions prèvies

Visió de l'imperi romà dels ss. IV-V: Orient i Occident; divisió administrativa.
Visió del monaquisme oriental: Egipte i Mesopotàmia.
Altres textos de pelegrinatges antics a Terra Santa
Dones contemporànies que van a Terra Santa

Objectius

Familiaritzar-se amb el contingut i l'estil de l'obra.
Descobrir la personalitat d'Egèria a través del seu escrit.
Conèixer els llocs de culte de Jerusalem al segle IV.
Obtenir una visió de litúrgia comparada.

Continguts

1. Descoberta del text d'Egèria (1884). Història del manuscrit: Montecassino - Arezzo: *Ms 405 (abans Codex Aretinus VI, 3)*.
De locis sanctis de Pere Diaca (s. XII).
Fragments d'altres manuscrits: De Bruyne, Alturo. Antics testimonis indirectes del text.
Qüestió del nom de l'autora (Sílvia / Euquèria / Etèria /Egèria) i de l'escrit.
La carta de Valeri del Bierzo
El personatge: monja? dama piadosa?
La pàtria d'Egèria: *Gallaecia* o Aquitània?
Datació del pelegrinatge d'Egèria (381-384).
2. Itinerari des d'Occident a Jerusalem. Personatges contemporanis que podia haver trobat.

3. L'obra. Dues parts: 1) Narració del pelegrinatge als llocs sants; 2) Les celebracions litúrgiques de Jerusalem.

Gènere epistolar. Llengua i estil.

El manuscrit comença mutilat, quan Egèria és a les envistes del Sinaí, i presenta encara alguna llacuna al llarg de text, que acaba també mutilat al final de tot.

El que se'ns ha conservat correspon als anys 383-384. Falta (part perduda): la sortida de Jerusalem per anar al Sinaí i, abans (382), el pelegrinatge a l'Egipte monàstic, del qual ella dóna testimoniatge.

4. Examen de l'*Itinerarium*.

Primera part (caps. I-23): Els pelegrinatges. Es ressegueixen totes les seves excursions als llocs bíblics, seguint les petges dels fills d'Israel.

Segona part (caps. 24-49): La litúrgia de Jerusalem.

Qüestió previa: els santuaris o llocs de culte.

Els oficis quotidians. - L'any litúrgic. - La catequesi baptismal.

Metodologia d'ensenyament-aprenentatge

A part l'exposició de qüestions generals prèvies, l'estudi es fa directament sobre el text d'Egèria, seguint la traducció catalana.

Un capítol especial serà l'exposició dels diversos llocs de culte de Jerusalem

Instruments complementaris:

a) mapes: de l'Imperi romà i de Terra Santa i l'Orient al s. IV.

b) plànols dels llocs de culte de Jerusalem

Avaluació

Valoració del treball proposat: contingut, comprensió, síntesi, presentació.

Valoració de la participació a classe.

Bibliografia bàsica

Sobre les edicions i traduccions

JANERAS, S., «Le edizioni e traduzioni dell'*Itinerarium Egeriae*», *Ecclesia Orans* 39 (2022) [en curs de publicació].

FRANCESCHINI, E. - WEBER, R., *Itinerarium Egeriae*, in: *Itineraria et alia geographica* (CCSL 175), Turnhout 1965, pp. 27-90.

MARAVAL, P., *Égérie. Journal de voyage (Itinéraire)* (Sources chrétiennes 296), París 1982.

JANERAS, S., *Egèria. Pelegrinatge* (Fundació Bernat Metge 237-238), Barcelona 1986. *Egèria. Diari d'un pelegrinatge a Terra Santa*, Barcelona, CPL 2010, ²2021.

MARAVAL, P., *Récit des premiers pèlerins chrétiens au Proche-Orient (IVe-VIIe siècle)*, París 1996.

ARIAS ABELLÁN, C., *Itinerarios latinos a Jerusalén y al Oriente cristiano (Egeria y el Pseudo-Antonino de Piacenza)*, Sevilla 2000.

JANERAS, S., «L'expressió de les vivències d'Egèria al llarg del seu *Itinerarium*», *Revista Catalana de Teologia* 46 (2021) 133-178.